

GDY DEPRESJA JEST TĄ DRUGĄ

O depresji towarzyszącej chorobom neurodegeneracyjnym rozmawiamy
z dr n.med. Agnieszką Remlinger-Molendą.

TEKST I ZDJĘCIA: EWA MALARSKA

Czym są choroby neurodegeneracyjne?

Agnieszka Remlinger-Molenda: Terminem tym określane są choroby uszkadzające neurony w ludzkim mózgu. Neurony są budulcem systemu nerwowego, na który składa się mózg i rdzeń kręgowy. Zwykle nie mają one zdolności regeneracji i wymiany, zatem nie mogą być zastąpione innymi, jeśli zostaną uszkodzone lub obumrą. To prowadzi do neurodegeneracji, czyli zniszczenia tych obszarów mózgu.

Wynika z tego, że takie choroby są nieuleczalne.

Tak, są nieuleczalne i prowadzą do stopniowej degeneracji i/lub obumierania komórek nerwowych, bardzo osłabiają organizm. Skutkiem tego jest obniżająca się sprawność umysłowa (czyli następuje demencja) albo problemy z poruszaniem się (nazywane ataksją).

Jakie choroby neurodegeneracyjne występują najczęściej?

Choroba Alzheimera (szacuje się, że na świecie co 4 sekundy rozpoznawany jest kolejny jej przypadek) oraz inne rodzaje otępień, choroba Parkinsona wraz z innymi zaburzeniami z nią związanymi, stwardnienie rozsiane, stwardnienie zanikowe boczne, choroba Huntingtona (inaczej zwana płasawicą), ataksja rdzeniowo-mózdkowa, rdzeniowy zanik mięśni czy choroba prionowa (tzw. choroba wściekłych krów). Bardzo często wraz z nimi pojawia się depresja.

Czy depresja przyspiesza rozwój choroby neurodegeneracyjnej?

Organizm ludzki jest całością – zaburzenia lub dysfunkcje jednego z narządów czy układów – prowadzą do deregulacji innych. Dwie choroby występujące jednocześnie zawsze powodują wzajemne pogarszanie, dlatego warto leczyć depresję, bo wówczas i przebieg tej drugiej choroby będzie łagodniejszy.

Jaka jest przyczyna występowania depresji i czy równie często przydarza się ona innej grupie chorych?

Z powodu przewlekłej, nieuleczalnej choroby i wynikających z niej ograniczeń, występują u chorych psychologiczne aspekty tłumaczące pojawienie się depresji. Pamiętajmy, że długotrwały stres, któremu, co oczywiste, poddane są osoby chorujące przewlekle, może być jedną z przyczyn wywołujących depresję. Badania epidemiologiczne wskazują na częstsze występowanie depresji w przebiegu chorób neurodegeneracyjnych w porównaniu do częstości jej występowania w populacji ogólnej.

WARTO TEŻ
WSPOMNIEĆ,
ŻE NIERZADKO
RODZINA PACJENTA
TAKŻE WYMAGA
POMOCY

**Czy depresja zawsze pojawia się z tymi chorobami?
Czy możliwa jest odwrotna sytuacja – chory naj-
pierw ma depresję, a później rozwija się choroba
neurodegeneracyjna?**

U osób silnych psychicznie, odpornych na stres – depresja może nie wystąpić. Do jej wystąpienia w przebiegu chorób neurodegeneracyjnych predysponują przedchorobowe cechy osobowości. Bywa tak, że depresyjny obraz pacjenta rozwija się w chorobę neurodegeneracyjną, innym razem jest odwrotnie – najpierw wystąpi taka choroba i w jej przebiegu pojawiają się objawy depresyjne.

A czy pacjent z depresją wywołaną taką nieuleczalną chorobą jest trudniejszy do prowadzenia?

Oczywiście – w leczeniu trzeba uwzględnić wzajemne potencjalne oddziaływania leków. Ponadto depresja u pacjentów z chorobami przewlekłymi powoduje dodatkowe nasilenie choroby podstawowej, często zniechęcenie pacjenta i gorszą współpracę. Warto też wspomnieć o tym, że nierzadko rodzina pacjenta także wymaga pomocy. Czasem wystarczy grupa wsparcia, innym razem może być konieczne współleczenie. Są to bardzo trudne sytuacje. Wspomniany już przeze mnie przewlekły stres dotyka przecież w równym, a czasem nawet w większym stopniu, bliskich osób chorujących przewlekłe.

Chyba wszyscy spotkaliśmy wśród swoich znajomych osoby dotknięte depresją. Czy możemy im jakoś dyskretnie pomóc?

Część objawów depresji jest uchwytana dla otoczenia: obniżony nastrój, czyli smutek, prezentowany werbalnie (słysząc go w tonie głosu) czy niewerbalnie (mimika, ekspresja twarzy, postawa), problemy z koncentracją i pamięcią, w życiu zawodowym – częstsze popełnianie błędów, spóźnianie się do pracy (wynikające z zaburzeń snu). Odmianą nastroju depresyjnego może być także drażliwość, wybuchowość czy niepokój psychoruchowy („nosi człowieka”). Warto taką osobę nakłonić do konsultacji u specjalisty.

Ostatnio coraz więcej osób niepokoją problemy z pamięcią. Czy zawsze jej zaburzenia okazują się być spowodowane chorobą Alzheimera lub innymi chorobami neurologicznymi prowadzącymi do demencji, czy mogą być wynikiem depresji?

Każdej depresji towarzyszą zaburzenia funkcji poznawczych, czyli pamięci, koncentracji i koordynacji wzrokowo-przestrzennej. Mogą one sugerować proces otępienny. Lekarz specjalista podczas szcze-

gółowego badania stanu psychicznego pacjenta jest w stanie wykluczyć choroby neurodegeneracyjne i zastosować właściwe leczenie. Co ważne – zaburzenia funkcji poznawczych w przebiegu depresji ustępują po zastosowaniu leczenia, gdyż mają charakter odwracalny.

Zachęcam zatem do kontaktu z neurologiem, neuropsychologiem lub psychiatrą – czasem z kilkoma współpracującymi ze sobą specjalistami, którzy mają odpowiednią wiedzę i narzędzia, aby ocenić stan pacjenta i zastosować właściwe terapie.

Coraz częściej obecnie słyszymy o badaniach klinicznych dotyczących nowych leków. Czy prowadzi się takie badania w zakresie depresji i chorób neurodegeneracyjnych?

Depresja nie jest chorobą jednorodną – nieustannie prowadzi się liczne badania kliniczne nad jej rodzajami, jak również nad nowymi cząsteczkami chemicznymi (lekami) o innych mechanizmach działania niż dotychczas znane.

To samo dotyczy badań prowadzonych nad lekami dla chorych na przewlekłe choroby autoagresywne i neurodegeneracyjne. W niektórych przypadkach badane są nowe leki, niekiedy badania te dotyczą modyfikacji dawek dotychczas stosowanych preparatów. Należy podkreślić, że udział w badaniach klinicznych obwarowany wieloma kryteriami, z których najważniejsze stanowi bezpieczeństwo pacjenta, jest bezpłatny.

Czy warto do nich przystąpić i co można zyskać uczestnicząc w takich badaniach?

Myszę, że na pewno warto taką możliwość rozważyć. Najpierw należy osobiście rozwiązać wszystkie wątpliwości i zapoznać się ze wszystkimi aspektami uczestnictwa. Decyzję o przystąpieniu do badania klinicznego podejmuje pacjent. Zawsze musi ona być świadoma i samodzielna. Co można zyskać? Bywa, że w niektórych przypadkach udział w takim badaniu stanowi jedyną dostępną formę leczenia. ■

Więcej informacji:

► Neurologiczny NZOZ Centrum Leczenia SM Ośrodek Badań Klinicznych im dr n. med. Hanki Hertmanowskiej

www.hertmanowska.pl

tel. 61 863 00 68,

506 444 900

► Amonaria Gabinety Specjalistyczne,

tel. 570 629 580,

www.amonaria.pl